

Het Liefdesmuseum

lesbrief bij de voorstelling.

INLEIDING

Deze lesbrief hoort bij de voorstelling 'Het liefdesmuseum', een vertelvoorstelling van Marco Holmer, geïnspireerd op verhalen van Belcampo. De verhalen worden gepresenteerd in een tentoonstelling van kunstwerken, die speciaal voor de voorstelling zijn gemaakt.

Deze lesbrief is ontwikkeld om vooraf met de publieksgroep te spreken over Belcampo en zijn verhalen. En om met deze groep zelf liefdesteksten en liefdesobjecten te maken.

U kunt kiezen uit drie verschillende soorten liefdesteksten en drie verschillende soorten liefdesobjecten. Het is handig om alle werkvormen door te nemen om vervolgens te zien welke het beste bij de groep en het groepsniveau aansluit.

Voor het maken van een tekst of het maken van een object moet een bijeenkomst van 45 minuten gerekend worden. Al vraagt het maken van een object extra voorbereiding m.b.t. het verzamelen van verhalen.

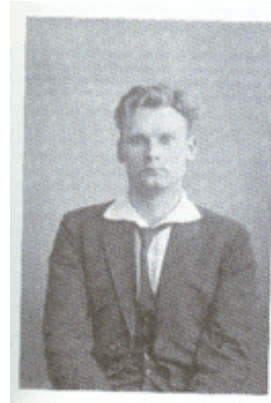
Veel plezier bij het uitvoeren van de lessen!

Over de schrijver Belcampo

Echte naam: Herman Pieter Schönfeld Wichers

Geboren: 21-07-1902
Te: Naarden
Genre(s): brieven
essays
novelle
reisverhalen
roman
verhalen

Pseudoniem

Belcampo is het belangrijkste pseudoniem van Herman Schönfeld Wichers. Hij haalde dat uit het boek 'Het duivelselixer' van E.Th. Hoffman. Daar komt een kapper in voor die Peter Schönfeld heet, maar die Pietro Belcampo wordt genoemd.

Stijl

Wat opvalt in het werk van Belcampo is dat zijn verhalen herkenbaar beginnen, maar gaandeweg steeds grilliger worden. De meeste verhalen bevatten dubbele bodems. Belcampo speelt met de werkelijkheid, hij maakt het gewone ongewoon en omgekeerd. Hij fantaseert op zo'n manier dat zijn verhalen geloofwaardig blijven en wordt bewonderd om zijn vele ideeën en filosofische inslag.

Levensloop

Herman Schönfeld Wichers groeide op in het stadje Rijssen, op de grens van Twente, waar zijn vader notaris was. Hij ging studeren in Leiden en Amsterdam en werd meester in de rechten. Na drie maanden werken op een advocatenkantoor begreep hij dat dat werk niks voor hem was. Tegen de zin van zijn vader en moeder in slaat hij aan het zwerven door Zuid-Europa. Om zich in leven te kunnen houden, tekende hij portretten. Bij terugkomst schreef hij 'De zwerftocht van Belcampo', een boek dat zijn literaire doorbraak betekende. Belcampo wilde niet leven als notaris of als advocaat. Hij besloot om voor zijn plezier te kunnen blijven schrijven en zijn geld te gaan verdienen als huisarts. Daarom begon hij in 1938 met een medicijnstudie, die hij in 1949 afrondde. Hij trouwde in 1939 en kreeg drie kinderen. In Bathmen had hij zijn huisartsenpraktijk. In 1953 verhuisde hij met zijn gezin naar Groningen en is daar zijn verdere leven blijven wonen.

Literaire loop

Belcampo begon met schrijven in 1916, toen hij door een ziekte langdurig het bed moest houden. In 1923 debuteerde hij in het Amsterdamse studententijdschrift 'Propria Cures' met het verhaal 'Koningin Voozenkone'. Toen gebruikte hij het pseudoniem A.B.C. Herman Schönfeld Wichers vond het heerlijk om pseudoniemen te verzinnen. Hij ondertekende zijn werk ook met 'R.D.' en 'Plofteboene' wat smakelijk eten betekent in het Roemeens. Na 'De Zwerftocht van Belcampo' blijft hij verhalen schrijven; Nieuwe verhalen (1947), Sprongen in de branding (1950) en Liefdes verbijstering (1953). In 1958 komt 'Het grote Gebeuren' uit waarmee hij de aandacht van een groter publiek trekt. Critici weten hem steeds beter te waarderen. In 1956 krijgt Belcampo de Marianne Philips-prijs voor zijn gehele oeuvre. In 1959 ontvangt hij de prijs van de Stichting Kunstenaarsverzet 1942-1945 en in 1960 de Hendrik de Vries-prijs. In 1975 wordt 'Het grote gebeuren' verfilmd.

Citaten

'Je wordt geboren, je leeft een tijdje, je begrijpt er geen bliksem van en je gaat dood.'

'Wat in mij opwelt is eigenlijk geen letterkunst of woordkunst. Het is gedachtenkunst, geen monument van de taal. De taal is slaaf, een karretje dat voert door de landschappen van gedachten.'

Bronnen:
Belcampo.net
Schrijversnet.nl

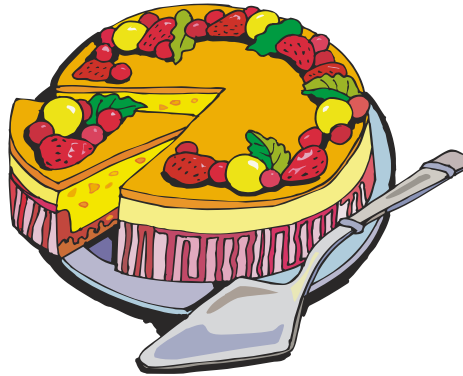
LIEFDESTEKST

Het maken van een imitatio

Een imitatio is een afgeleide van een bestaand gedicht, d.w.z. dat de vorm ervan, en soms ook de inhoud wordt geïmiteerd. In dit voorbeeld gebruiken we het gedicht 'Het volle leven' van Judith Herzberg. U bent natuurlijk vrij om zelf een ander liefdesgedicht uit te zoeken.

Het volle leven

Zullen we
zei ze
samen
in een groot bed
in een hotel-
kamer
gaan liggen
met pyjama's
aan en
dan de knecht
taart
laten brengen?

Judith Herzberg

Bespreken van het gedicht

U kopiëert voor iedere leerling het gedicht of u schrijft het uit op het bord. Na een paar keer voorlezen, bespreekt u met de leerlingen het gedicht. Wat vinden ze ervan?

Wat valt op aan de vorm? (het is één lange zin opgedeeld in twaalf korte regels; de regels zijn nooit langer dan vier lettergrepen). Dit gedicht gaat over wat de zij graag met een geliefde zou doen. De bedoeling is dat de leerlingen straks zelf ook zo'n gedicht maken. Van wat voor activiteiten houden de leerlingen als ze een geliefde hebben? Laat iedereen een lijstje met vijf activiteiten maken. Geef zelf eerst een paar voorbeelden, anders is de bedoeling misschien niet duidelijk.

Bijvoorbeeld:

- naar de film gaan
- uit eten
- wandelen
- vrijen
- op familiebezoek

-

Iedereen kiest één activiteit uit zijn lijstje, datgene waar je het liefst over wilt en durft te schrijven.

U gaat weer terug naar het gedicht van Judith Herzberg. Nu wordt er gekeken hoe zij het gedicht inhoudelijk heeft opgebouwd. Het is leuk om de eerste regel aan te houden: zullen we. Op regel 2 komt wie het zegt. Er zijn heel veel manieren van zeggen; je mag ook invullen woorden als roepen, fluisteren, kreunen.

Het kan handig zijn om dit onderstaande voorbeeld over te nemen en zo het gedicht langs te lopen. Op de volgende pagina vindt u het vergroot terug om als werkblad te kopiëren.

De streepjes geven het aantal woorden per regel aan. (als dit te lastig wordt om aan te houden, dan mag er met het aantal woorden worden gesjoemeld)

Na het bespreken kan iedereen individueel aan de slag en zijn eigen imitatio maken.

(titel; op 't laatst invullen)

(hoe wordt het gezegd)

Zullen we

samen

(waar speelt het zich af)
in welke ruimte

wat wordt er gedaan
geef er een detail bij

en

vul aan naar eigen smaak
in drie regels

dan _____ i

_____ ?

Hier komt je naam

Ingevuld voorbeeld:

(titel: op het laatst invullen)

Woensdagavond

(hoe wordt het gezegd)

Zullen we

lachte ze

samen

(waar speelt het zich af)
in welke ruimte

in het buiten ballenbad

van de

sauna

wat wordt er gedaan
geef er een detail bij

liggen dobberen

en ijswolkjes

blazen en

vul aan naar eigen smaak
in drie regels

dan kijken of

er

sterren vallen?

Hier komt je naam

Peet van Duijnhoven

Het volle leven

Zullen we
zei ze
samen
in een groot bed
in een hotel-
kamer
gaan liggen
met pyjama's
aan en
dan de knecht
taart
laten brengen?

Judith Herzberg

(titel; op 't laatst invullen)

(hoe wordt het gezegd)

Zullen we

samen

*(waar speelt het zich af)
in welke ruimte*

*wat wordt er gedaan
geef er een detail bij*

_____en

*vul aan naar eigen smaak
in drie regels*

dan _____

_____?

hier komt je naam

LIEFDESOBJEKT 1

Bij de liefdesteksten worden liefdesobjekten gemaakt.

Laat de leerlingen nog eens naar hun teksten kijken. Wat voor voorwerp past hierbij, dat je als een herinnering zou kunnen bewaren?

Neem niet iets dat letterlijk in de tekst wordt genoemd.

Als je uitgaat van het gedicht van Judith Herzberg, dan wordt het niet één van de pyama's.

Maar het kunnen bijvoorbeeld wel de halfopgebrande kaarsjes van de taart zijn.

Of bij het voorbeeld van de sauna kan het een handjevol scrubzout zijn.

Voorwaarde is wel dat alles op een bijzondere manier wordt gepresenteerd, met de teksten erbij.

Zo kunnen de kaarsjes in een mooi doosje worden gerangschikt. Of het badzout wordt op een rood papier in de vorm van een hart geplakt.

Het is raadzaam op voorhand zelf een paar voorbeelden te maken, dan weten de leerlingen voldoende wat hen te wachten staat.

Hoe uiteenlopend het materiaal is, hoe mooier. Alles kan; gras, zand, stenen, zelfs water.

U kunt ook bepalen dat alles in eenzelfde vorm doosje/kastje kan worden opgehangen, om er later een echt liefdesmuseum van te maken.

LIEFDESTEKST 2

Het maken van een aanvulgedicht

De volgende schrijfoopdracht is super eenvoudig om te doen en om uit te leggen. Het is wel handig om de leerlingen vooraf in de stemming te brengen, zodat ze niet vanuit het niets Een liefdesgedicht hoeven te schrijven. Dat kan door een een liefdesverhaal voor te lezen of te bespreken wat de leerlingen zoal kennen aan liefdesverhalen.

Het aanvulgedicht is gebaseerd op een bestaand gedicht van Ted van Lieshout. Van iedere zin zijn enkel de beginwoorden weergegeven. De rest moet worden aangevuld door de leerlingen zelf. Deze opdracht kan ook goed in tweetallen worden uitgevoerd. Het is een opdracht waarbij niet duidelijk hoeft te zijn of het autobiografische teksten worden of niet. Vergeet niet erbij te vermelden dat het gaat om een liefdesgedicht, dit om veel overbodige creativiteit te voorkomen. De titel daagt namelijk ook uit tot het maken van woorden als mistig, misselijk etcetera. En die worden dan niet in liefdescontext gebruikt.

Na afloop kunnen de leerlingen hun gedichten voorlezen en kunt u laten horen wat het bestaande gedicht van Ted van Lieshout is.

Hieronder vindt u de integrale tekst, op de volgende pagina het werkvel om te kopiëren.

Mis mij

**Denk niet meer aan mij. Zie me
over het hoofd. Ik ga gebukt. Er is
in mij geen houden van te vinden,**

**geen antwoord heb ik op wat je voor me
voelt. Spijt alleen, omdat we allebei
verlangen naar verlangen, maar ik niet hier**

**en niet naar jou. Ik zoek iets groots
dat in de verte dwaalt, voorbij. Laat mij
niet los. Ga weg. Blijf desondanks. Mis mij.**

Mis mij.

Ted van Lieshout

Voorbeeld van zo'n aanvulgedicht

Mis geluk

Denk niet meer aan onze avond.
Zie er niets meer van terug.
Ik ga mijn eigen weg wel.
Er is geen vervolg.
Geen antwoord.

Geen antwoord heb ik op mijn mailtjes.
Spijt alleen omdat we allebei zo vrij waren
Maar ik ben nu alleen
En voel me in de steek gelaten.
Laat mij niet langer wachten.
Ga achter je computer zitten.
Blijf lief.
Mis mij.
Mis ons geluk.

Peet

LIEFDESOBJEKT 2

Het gedicht 'Mis mij' van Ted van Lieshout is beschouwend van aard. De teksten die de leerlingen als aanvulgedicht maken ook. De resultaten zijn vol sfeer en emotie. Deze teksten lenen zich goed om een logo bij te maken.

Logo's zijn er volop in onze wereld. Bijna iedereen die een mobiele telefoon heeft, heeft daar ook een logo op zitten. Je kunt zelf logo's uitkiezen en die op je telefoon laten downloaden. Zo'n logo bestaat uit piksels, dat zijn zwarte vierkante puntjes. De leerlingen gaan zelf een logo maken op ruitjespapier.

Voorbeelden van logo's kunt u op internet vinden bij www.clubmetro.nl-site-mobile

Stap 1.

Bedenk wat voor symbool, wat voor teken bij jouw gedicht past. Een gebroken hart ligt erg voor de hand, maar er zijn nog veel meer mogelijkheden te bedenken. Tekenen met potlood een paar schetsjes op ruitjespapier. Dat doe je in eerste instantie gewoon met lijntjes.

Stap 2.

Kijk nu welke ruitjes zwart ingekleurd moeten worden om het beeld tevoorschijn te toveren.

Variatie.

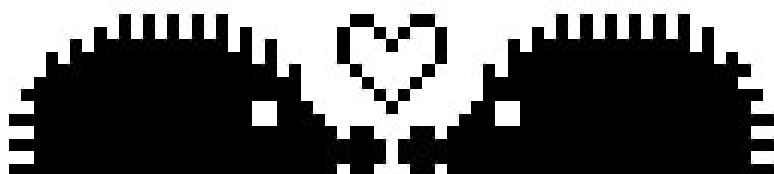
Je kunt zo'n ruitjespapier ook zien als een werkvel, als een patroon. Zo kun je een logo ook borduren of bijvoorbeeld kleine papieren roosjes op een vel papier in die vorm plakken.

Alle materialen zijn in te zetten.

Kralen, glitters, stikkertjes, rondjes, sterretjes'.

Zoek een passende ondergrond voor je plakwerk. Karton, plastic, misschien zelfs een spiegel.

	A	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	q	r	s	t
1																				
2						x	x					x	x				x	x		
3					x			x			x			x		X			x	
4					x			x			x				X				x	
5								x			x								x	
6								x			x								x	
7							x					x						x		
8						x						x					x			
9														x		x				
10						x									x					

Mis.....

Denk niet meer aan.....

Zie

Ik ga.....

Er is.....

geen.....,

geen antwoord heb ik op.....

Spijt alleen, omdat we allebei.....

maar ik.....

en.....

Ik zoek iets groots dat.....

Laat mij.....

Ga.....

Blijf

Mis.....

Mis.....

LIEFDESTEKST 3

Het maken van een vrij vers

Zelf een liefdesgedicht maken, valt niet altijd mee. Het cliché ligt snel op de loer. Associëren kan uitkomst bieden.

Associëren

Associëren is niet anders dan van het een op het ander komen. U laat de leerlingen associëren op het begrip liefde. Op pagina ... vindt u het werkvel daarvoor. In de eerste kolom staan een aantal begrippen waarop geassocieerd wordt. Het is handig om deze werkvorm klassikaal aan te bieden en zelf de tijd in de gaten te houden. Voor het invullen van de kolom 'associatie' krijgt men twee minuten. Deze tijdsdruk is belangrijk, om te lang denken te voorkomen. Vul eerst alle vakjes in die je meteen weet, daarna de rest.

Associëren kan logisch zijn, hoeft niet. Schrijf gewoon op wat als eerste in je opkomt.

!! Licht op voorhand de begrippen op het werkvel toe. Zo staat er twee keer werkwoord vermeld, dit is geen vergissing. Bij voelt als... wordt het tactiele zintuig bedoeld. Bij materiaal kunt u voorbeelden geven als plastic, zand, zijde.

Voorbeeld

Liefde	associatie
werkwoord	<i>Fluisteren</i>
kleur	<i>Rood</i>
plek	<i>Zee</i>
getal	<i>Twee</i>
gevoel	<i>Hartstocht</i>
geur	<i>Zilt</i>
geluid	<i>Meeuwen</i>
smaak	<i>Pepermunt</i>
voelt als	<i>Veertjes</i>
voorwerp	<i>Ring</i>
werkwoord	<i>Kussen</i>
materiaal	<i>fluweel</i>

De volgende stap is het invullen van de kolom contrast. De leerlingen kijken naar de woorden die ze bij associatie hebben ingevuld en zoeken daar een contrasterend woord bij.

voorbeeld

Liefde	associatie	Contrast
werkwoord	<i>Fluisteren</i>	<i>Schreeuwen</i>
Kleur	<i>Rood</i>	<i>Zwart</i>
Plek	<i>Zee</i>	<i>Rots</i>
getal	<i>Twee</i>	<i>Een</i>
gevoel	<i>Hartstocht</i>	<i>Haat</i>
geur	<i>Zilt</i>	<i>Zoet</i>
geluid	<i>Meeuwen</i>	<i>Kanarie</i>
smaak	<i>Pepermunt</i>	<i>Drop</i>
Voelt als	<i>Veertjes</i>	<i>Spijkers</i>
voorwerp	<i>Ring</i>	<i>Tatouage</i>
werkwoord	<i>Kussen</i>	<i>Bijten</i>
materiaal	<i>fluweel</i>	<i>Schuurpapier</i>

De laatste stap is het invullen van de kolom 'logica'. Dat gaat als volgt. Denk terug aan het begrip liefde. Hoe zouden de woorden in de kolom contrast daarmee toch te maken hebben? Bijvoorbeeld:

Wanneer of waarom schreeuwt iemand? En wat heeft de kleur zwart met liefde van doen? Voor het invullen van deze kolom staat meer tijd. Het is niet erg als niet alle kolommen worden ingevuld.

Liefde	associatie	Contrast	Logica, hier mag je zinnen maken
werkwoord	Fluisteren	Schreeuwen	Dat je het uitschreeuwt van geluk
Kleur	Rood	Zwart	Als de liefde heel diep van binnen zit
Plek	Zee	Rots	Iemand is een rots in de branding voor je
getal	Twee	Een	Je voelt dat je allebei hetzelfde wilt
gevoel	Hartstocht	Haat	Ik haat zijn ex
geur	Zilt	Zoet	Als we alleen zijn
geluid	Meeuwen	Kanarie	? ? ?
smaak	Pepermunt	Drop	Hij is mijn droppie
Voelt als	Veertjes	Spijkers	? ? ?
voorwerp	Ring	Tatouage	Verbleekt, maar gaat nooit weg
werkwoord	Kussen	Bijten	Liefdesbeetjes
materiaal	fluweel	Schuurpapier	Als het net uit is

Selecteren

Na al dit associëren, wat eigenlijk niet anders is dan verzamelen, komt nu het moment van selecteren.

U vraagt de leerlingen drie antwoorden uit te kiezen, waar ze tevreden over zijn.

Met deze woorden worden lange zinnen gemaakt. Lange zinnen zijn zinnen die minstens zeven woorden bevatten.

Bijvoorbeeld:

Fluisteren: Ik fluister je naam de hele dag lang.
 Als we alleen zijn: Als we alleen zijn kan ik je niet haten.
 Schuurpapier: Mijn keel voelt als een vel schuurpapier.

Kies een zin uit, waar je tevreden over bent.

Mijn keel voelt als een vel schuurpapier.

Breek de zin op in twee of drie regels, probeer een paar mogelijkheden en bekijk welk resultaat je het meeste bevalt:

**Mijn keel voelt als
Een vel schuurpapier**

**mijn keel
voelt als een
vel schuurpapier**

**mijn keel voelt
als een
vel schuurpapier.**

Die zin kun je nu zien als een couplet.

Schrijf er één of twee coupletten bij om het gedicht af te maken. Bepaal zelf of die nieuwe coupletten voor of na dit gekozen couplet komen. Misschien kan je elementen uit je eerder gemaakte zinnen ook nog gebruiken.

Voorbeeld:

**Mijn keel voelt
als een
stuk schuurpapier**

**Mijn ogen branden
van het
vele huilen**

**Jouw armen liggen
om haar
blonde schouders.**

Peet

LIEFDESOBJECT 3

Als beeldende verwerking kunt u ook teruggrijpen op liefdesobject 1 of 2.
Maar dit is de derde suggestie.

Stap 1:

Lees je gedicht nog eens door.

Wat zie je dan voor je?

Stel dat je er een foto van zou kunnen maken, hoe ziet die foto er dan uit?

Maak eventueel een (werk) tekening.

Stap 2:

Zoek in tijdschriften die plaatjes die je nodig hebt:

Bijvoorbeeld een stukje strand, een blauwe lucht, een meisje met blond haar.

Plak al deze stukjes aan elkaar zodat er een foto ontstaat.

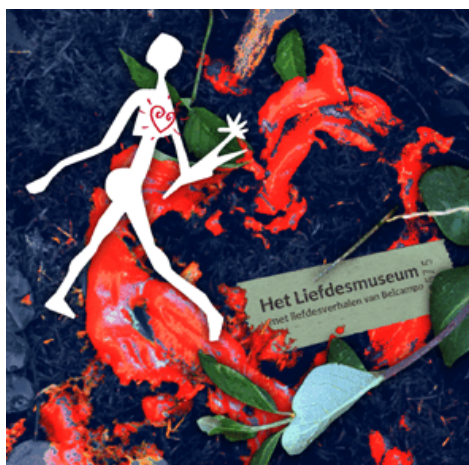
Stap 3:

Je kunt de foto nog bewerken door er op het laatst met verf nog wat bij te schrijven of bij te tekenen.

Het is natuurlijk ook mogelijk om niet alleen in tijdschriften te zoeken, maar je eigen foto erin te verwerken of stukjes stof, garen of wat dan ook op het werk te plakken.

liefde	associatie	contrast	Logica
werkwoord			
kleur			
plek			
getal			
gevoel			
geur			
geluid			
smaak			
voelt als			
voorwerp			
werkwoord			
materiaal			

HET LIEFDESMUSEUM

Een vertelvoorstelling van Marco Holmer rondom de fantastische en bizarre liefdesverhalen van Belcampo. Moderne sprookjes, maar dan zonder 'ze leefden nog lang en gelukkig'. Tijdens de voorstelling wordt het publiek meegevoerd met het liefdesavontuur van Casper en Ganja.

De verhalen worden gepresenteerd in een tentoonstelling van kunstwerken, die speciaal voor de voorstelling zijn gemaakt.

De voorstelling "Het liefdesmuseum" werd gemaakt door

Belcampo: Verhalen

Marco Holmer: Vertellingen / Bewerking

Jan van Rossum: Regie

René Vlasblom: Kunstwerken "Het liefdesmuseum"

Rino Christ: Muziek

Roos Klaasen: Toneelbeeld

Marjan Holmer en Aisla van Dijk.: Fotografie

Productie: Het Verhalenbedrijf, Deventer

COLOFON LESBRIEF

Tekst: Peet van Duinhoven

Foto's: M. Schönfeld Wichers

Marjan Holmer en Aisla van Dijk.

Uitgave: Het Verhalenbedrijf

